

WEGWIJS IN HET **DOOLHOF** normen - productcertificatie - keurmerken

+ INHOUD

	WOORD VOORAF	5			
+ 1	PRODUCTNORMEN	6	+ 3	CE-MARKERING - BENOR - ATG	15
	1.1 Wat?	6		3.1 CE-markering	15
	1.2 Waarom?	6		Wat?	15
	1.3 Wie?	6		Verplicht?	16
	1.4 Hoe?	7		Waardering?	18
	1.5 Juridische draagwijdte	8		3.2 BENOR	20
	Naleving is soms verplicht en altijd aan te raden	8		Wat?	20
	Wat bij niet-naleving?	8		Wie?	20
	Wat als een bouwheer de norm niet wil naleven?	10		Benor in 14 vragen	21
+ 2	STS - TV	12		3.3 ATG	25
	2.1 STS - eengemaakte technische specificaties	12		Wat?	25
	Wat?	12		Wie?	25
	Wie?	12		Hoe?	28
	Goed om te weten	13		Kwaliteit?	28
	2.2 TV - technische voorlichtingen	14		Certificatiereglementen	29
	Wat?	14			
	Wie?	14			

+ WOORD VOORAF

Voor aannemers zijn de technische prestaties van bouwproducten een essentieel gegeven. Als u een bepaald bouwproduct gebruikt, wilt u immers zeker zijn van een aantal zaken. Is het product geschikt voor de toepassing in kwestie? Gaat het om een kwaliteitsvol product? Hoe wordt het correct verwerkt? Is het niet schadelijk voor mens of milieu?

De vraag is waar u die informatie vindt en op welke betrouwbare gidsen u kunt terugvallen. In hoeverre kunnen normen, productcertificering en keurmerken u daarbij helpen? Bent u bijvoorbeeld verplicht om na te gaan of de producten op de werf

een CE-markering dragen? Wat houdt die CE-markering precies in? Waarin verschilt ze van BENOR en ATG? Zijn alle keurmerken even betrouwbaar? Hoe zit het met uw aansprakelijkheid als uw bouwheer een bepaalde norm niet wil naleven?

In deze brochure gaan we dieper in op die vragen. U verneemt waarom de technische voorlichtingen (TV) erg belangrijk zijn voor uw dagelijkse praktijk en waarom ook de technische specificaties (STS) die momenteel een actualisering ondergaan, zeker uw aandacht verdienen. U ontdekt de beperkingen van een CE-markering en komt te weten op welke manier keurmerken als BENOR

en ATG een mouw kunnen passen aan die beperkingen. Omdat niet alle keurmerken vergelijkbaar zijn, geven we u ook mee hoe u kritisch kunt peilen naar de betrouwbaarheid, objectiviteit en onafhankelijkheid van de informatie die een keurmerk bevat.

Gewapend met die kennis vindt u voortaan hopelijk probleemloos de juiste route in de doolhof aan reglementeringen en vrijwillige initiatieven in verband met productspecificaties en keurmerken.

Christophe Maes
Voorzitter FABa

+1 PRODUCTNORMEN

1.1 WAT?

Volgens de algemene definitie in het wetboek van economisch recht (boek I, art. 1.9) is een norm een door een erkende normalisatie-instelling vastgestelde technische specificatie voor herhaalde of voortdurende toepassing, waarvan de naleving niet verplicht is. Er bestaan vier categorieën van normen: internationale, Europese, geharmoniseerde (zie 3.1 - kaderstuk) en nationale normen.

In de bouwsector is een productnorm een afspraak over de specifieke kenmerken van een bouwproduct, bedoeld om de geschiktheid voor gebruik van dat product aan te geven. Die afspraak wordt in consensus overeengekomen door experts die alle belanghebbende partijen vertegenwoordigen en een evenwaardige stem hebben. Daardoor weerspiegelen normen de regels van goed vakmanschap die geldig zijn op het ogenblik dat de normen worden aangenomen.

1.2 WAAROM?

Normalisatie heeft om te beginnen een belangrijke economische functie. Het versterkt het concurrentievermogen van een land en zijn ondernemingen, bevordert het vrij verkeer van goederen en gaat protectionisme tegen.

Daarnaast draagt normalisatie bij tot de bescherming van werknemers en consumenten en tot het behoud, de bescherming en de verbetering van het leefmilieu.

1.3 WIE?

Normen voor bouwproducten worden opgesteld en aanvaard door bouwprofessionals via diverse normalisatie-instellingen.

- Internationale ISO-normen worden aangenomen door de International Organization for Standardization (ISO).
- Europese normen (EN-normen) worden aangenomen door onder andere het Comité Européen de Normalisation (CEN).

- Belgische normen kunnen van verschillende oorsprong zijn.

+ Het kan gaan om normen die zijn aangenomen door een Belgische commissie van het NBN (Bureau voor Normalisatie) om rekening te houden met de behoeften van de Belgische markt. Normen worden vandaag amper nog nationaal maar vooral in internationaal verband ontwikkeld.

+ Meestal gaat het dus om internationale of Europese normen die omgezet zijn in een Belgische norm. Er bestaat geen verplichting om een ISO-norm om te zetten in een nationale norm, maar het NBN kan dat wel vrijwillig doen. Het CEN kan ISO-normen aanvaarden als EN-normen. In dat geval moeten ze geregistreerd worden als nationale normen. Elke Europese norm moet immers verplicht worden omgezet in een Belgische norm (NBN EN) zodra hij door de CEN-leden is goedgekeurd. Een Europese norm is herkenbaar aan de vermelding 'EN' in zijn referentie. Na omzetting en publicatie in het Belgisch Staatsblad krijgt hij het prefix NBN EN. Pas dan is de norm in ons land van toepassing.

De evolutie van nationale naar vooral Europese normen maakt het er voor architecten en aannemers niet gemakkelijker op. Waar in nationaal tot stand gekomen normen rekening werd gehouden met de geschiktheid per land, zijn er in de CEN-normen heel wat drempelwaarden verdwenen. Het is dan aan de voorschrijver om aan te geven aan welke prestatie-eisen een product precies moet beantwoorden.

1.4 HOE?

Normalisatie vindt plaats in commissies met vertegenwoordigers van alle belanghebbende partijen, werkzaam binnen onafhankelijke en erkende normalisatie-instellingen. Alle deelnemers beschikken over een eewaardige stem en maken in consensus afspraken over de specifieke kenmerken van een product, dienst of proces, in een geest van openheid en transparantie.

Het initiatief tot normalisatie kan uitgaan van een bedrijf, een organisatie, een sector of zelfs een individu. Zij kunnen bij bv. het CEN of de ISO een voorstel indienen om een norm te ontwikkelen in een specifiek

domein. Als dat voorstel wordt aanvaard, wordt het toegewezen aan een technische commissie (TC). Die maakt een normontwerp in samenspraak met de nationale normalisatie-instellingen. Voor België neemt het NBN deel aan het internationale normalisatieproces, zowel op Europees als op wereldvlak. Bedrijven, overheden of andere belanghebbenden (bv. beroepsorganisaties) kunnen experts inschrijven in de technische commissies. Het normontwerp wordt in elk land aan een openbaar onderzoek onderworpen. Na onderzoek van alle commentaren wordt het aangepaste normontwerp goedgekeurd en volgen de publicatie en toepassing van de norm.

1.5 JURIDISCHE DRAAGWIJDTE

Normen zijn afspraken, geen wetten. Waar een wet (wetten, decreten, ordonnanties, KB's, MB's, gemeentelijke reglementen) verplicht na te leven is, zijn normen in principe niet bindend. Zij worden vrijwillig toegepast door alle belanghebbenden.

NALEVING IS SOMS VERPLICHT EN ALTIJD AAN TE RADEN

In sommige gevallen bent u als architect of aannemer wel verplicht om een norm na te leven.

- Dat is het geval als de overheid ernaar verwijst in wetten of reglementen.
- Dat is ook het geval als partijen in hun contracten of bestekken verwijzen naar de toepassing van de norm. De manier waarop ernaar wordt verwezen, kan dan wel belangrijk zijn.
- + Als de verwijzing gebeurt via een precieze identificatie (opschrift, nummer en datum van norm), zijn wijzigingen die later aan de norm worden aangebracht, niet van toepassing.
- + Als de verwijzing gebeurt via een algemene (verschuifbare) identificatie (alleen het opschrift van de norm, bv. NBN EN

1234), zijn latere herzieningen van de norm wel van toepassing.

- + Als de verwijzing algemeen is, zodat alle huidige en toekomstige normen op een welbepaald terrein van toepassing blijven (bv. met de formule 'volgens de geldende normen'), rijst de vraag of ze geldig is. In principe is ze dat wel voor een gespecialiseerde aannemer omdat die geacht wordt de normen in zijn specialisatie te kennen.
- Fabrikanten uit de bouwsector zijn dikwijls verplicht om delen van een productnorm verplicht toe te passen. Welke delen dat precies zijn, wordt aangegeven in het zogenaamde geharmoniseerde gedeelte (bijlage ZA) van productnormen (zie 3.1 - kaderstuk).

Normen weerspiegelen de regels van het goede vakmanschap. Zelfs als ze (nog) niet gepubliceerd zijn, kan dat het geval zijn.

Daarom zijn aannemer en architecten verplicht om ze in acht te nemen bij de uitvoering van hun opdracht, ook als er geen enkele verwijzing is in de overeenkomst. In principe kunt u een norm dus beter altijd toepassen.

WAT BIJ NIET-NALEVING?

1. Verbindend verklaarde normen

Als de naleving van een technische norm verplicht is door een wettelijke, reglementaire of contractuele bepaling, moet u als architect de norm naleven bij het opmaken van de plannen en het opstellen van de bestekken. Uw aansprakelijkheid kan in het gedrang komen voor gebreken, te wijten aan het feit dat u de norm niet hebt nageleefd in de ontwerpfase. Bij de controle op de uitvoering van de werken moet u ook controleren

of de aannemer die norm toepast. Omdat de controleopdracht een inspanningsverbintenis is, moet men wel aantonen dat het gebrek zeker zou zijn vermeden als u de controle zorgvuldiger had uitgevoerd.

De aansprakelijkheid van de aannemer kan in het gedrang komen voor een foutieve en niet conforme uitvoering.

2. Niet verbindend verklaarde normen

Als de naleving van een technische norm niet wettelijk, reglementair of contractueel is opgelegd en de architect de norm niet naleeft, genereert dat een vermoeden van aansprakelijkheid voor een gebrekkig concept of een gebrekkige controle op de uitvoering van de werken omdat de architect zijn opdracht niet heeft uitgevoerd volgens de regels van de kunst.

Als de aannemer technische normen niet naleeft, genereert dat een vermoeden van aansprakelijkheid voor foutieve en niet conforme uitvoering.

U kunt wel aantonen dat er redenen waren om de bewuste norm niet toe te passen en dat u dus de norm niet als regel van goed vakmanschap moest weerhouden:

- U kunt aantonen dat de technische norm niet aangepast is aan de concrete situatie waarmee u werd geconfronteerd.
- U kunt aantonen dat er gerechtvaardigde technische redenen zijn om van de norm af te wijken en dat de door u gekozen ontwerpmatige oplossing gelijkwaardig is aan de norm.
- U kunt aantonen dat u een nieuwe techniek hebt voorgeschreven die op het ogenblik dat de norm werd opgesteld nog niet gekend was of nog niet frequent werd toegepast, en dat u zich daarbij hebt gedragen volgens het criterium van de zorgvuldige huisvader.

Belangrijk is dat u uw argumentatie schriftelijk communiceert naar alle partijen, uitlegt welke norm u niet hebt toegepast, waarom niet en welke alternatieven u hebt gekozen.

3. Naleving is niet altijd zaligmakend

Zelfs bij een uitvoering conform de norm zijn de aannemer en de architect niet altijd per definitie bevrijd van elke aansprakelijkheid. In volgende omstandigheden kan hun aansprakelijkheid dan toch nog in het gedrang komen.

- Technische normen geven slechts minimumeisen weer, terwijl bepaalde omstandigheden (bv. contract) kunnen vereisen dat u verder gaat.
- Het is algemeen bekend dat de bestaande norm niet (langer) up-to-date is in de huidige stand van de wetenschap.

4. Conclusie

Bij betwistingen moet elk geval apart worden bekeken. De rechter zal uw concrete gedrag altijd vergelijken met wat verwacht mag worden van een normaal zorgvuldig en vooruitziend aannemer in dezelfde omstandigheden.

In algemene termen kunnen we het volgende stellen:

- de architect heeft een probleem als hij in zijn concept een verbindend verklaarde norm miskent,
- hij heeft mogelijk een probleem als hij in zijn concept een niet verbindend verklaarde norm miskent,
- de aannemer kan aansprakelijk worden gesteld als een norm bij uitvoering wordt miskend.

WAT ALS EEN BOUWHEER DE NORM NIET WIL NALEVEN?

1. Informatie- en adviesplicht

In dat geval moet de aannemer of de architect een informatie- en adviesplicht nakomen. Zij moeten de opdrachtgever informeren over wat normering inhoudt en hoe het zit met de afdwingbaarheid. Zij moeten hem wijzen op de inhoud van de norm in kwestie, en op de risico's en de gevolgen voor de werken als hij de norm niet respecteert. U moet achteraf kunnen bewijzen dat u uw informatie- en adviesplicht heeft vervuld.

Het is dan aan de goed geïnformeerde opdrachtgever om de knoop door te hakken. Als hij beslist om de norm toch te negeren, bent u in principe niet aansprakelijk voor de eventuele schadelijke gevolgen. Maar ... in bepaalde gevallen zal u dan verdere medewerking moeten weigeren.

U moet als architect of aannemer verdere medewerking weigeren en de bouwheer in gebreke stellen als:

- er sprake is van een onwettigheid,
- de stabiliteit van het bouwwerk in gevaar komt,
- de veiligheid van de bouwheer of andere personen in gevaar komt.

2. Enkele voorbeelden

De glasnorm

De aannemer of architect moet zijn medewerking stopzetten als een opdrachtgever weigert om de glasnorm NBN S 23-002 toe te passen.

“De ontwerper moet onder meer zijn verdere medewerking aan het project weigeren indien een opdrachtgever zich verzet tegen de toepassing van de norm. De glasnorm betreft immers de vereisten voor veiligheidsbeglazing die personen moeten beschermen.” (K. Uytterhoeven)

De norm 'borstwering van gebouwen'

Bovenstaande redenering geldt ook als de opdrachtgever de norm 'Borstwering van gebouwen' (NBN B 03-004) niet wil naleven.

Maar wat als het bv. gaat om de renovatie van een balkon?

- In principe heeft een nieuwe norm geen invloed op de aansprakelijkheid als de werken al zijn voltooid op het ogenblik dat de nieuwe norm wordt aangenomen.
- Als u alleen de bestaande dichting vangt, leidt dat niet tot de verplichting dat u de volledige balustrade moet laten voldoen aan de nieuwe norm. De bestaande uitvoering en het oorspronkelijke concept blijven immers behouden.
- Als de bestaande balustrade wordt gedemonteerd en teruggeplaatst, is de kans op betwistingen groter. Als de ingreep beperkt blijft tot demonteren en terugplaatsen, kunnen we opnieuw stellen dat de bestaande uitvoering en het oorspronkelijke concept worden behouden. Maar als de bestaande balustrade wordt gerenoveerd of hersteld, moet u voor die werken wel rekening houden met de nieuwe norm.

+ INFO

WEBSITES

www.nbn.be
www.normen.be
www.cen.eu
www.iso.org

REGELGEVING

- de Europese verordening 1025/2012 (Europese normalisatie)
- de Belgische wet op de normalisatie (2003)

+₂ STS - TV

Naast normen bestaan er diverse normatieve documenten voor productspecificaties. De belangrijkste voor de aannemer en de architect zijn de eengemaakte technische specificaties (STS) en de technische voorschriften (TV). Voor allebei geldt dat zij behoren tot de regels van de kunst. Hun juridische waarde is dan ook vergelijkbaar met die van normen.

2.1 STS - EENGEMAAKTE TECHNISCHE SPECIFICATIES

WAT?

STS'en (*spécifications techniques unifiées - eengemaakte technische specificaties*) zijn referentiedocumenten met technische voorschriften, die de aannemer of de opdrachtgever ondersteunen bij het opstellen van het bestek. Met STS'en kan de architect in zijn lastenboek voor een welbepaald bouwproject op een neutrale manier gebruiksgeschikte producten en systemen voorschrijven op basis van hun prestaties.

Een STS beschrijft hoe u een product in functie van een toepassing kunt voorschrijven, hoe u het kunt keuren en verwerken, en hoe u de uitvoering kunt beoordelen. Het is dus een goede-praktijken-gids voor de beschrijving van bouwproducten en de uitvoering van werken. In een STS kunnen ook ont-

werpgegevens en eisen betreffende de technische bekwaamheden van de uitvoerders opgenomen zijn.

Een STS is vrijwillig van toepassing. U moet er pas verplicht rekening mee houden als ernaar wordt verwezen in regelgeving, openbare aanbestedingen of contracten.

WIE?

STS'en worden opgemaakt door de federale overheidsdienst Economie, hetzij op eigen initiatief, hetzij na een vraag van de gewesten of van openbare of particuliere spelers uit de bouwsector. De documenten worden opgesteld door groepen van deskundigen uit de hele bouwsector. Zij houden rekening met de reglementaire eisen, de actuele stand van de normalisatie en alle relevante

normen, de bouwpraktijk en de evolutie en ontwikkeling van nieuwe producten.

GOED OM TE WETEN

Er bestaan momenteel een veertigtal STS'en die telkens een onderdeel van de werken behandelen, zoals metselwerk, daktimmerwerk, poorten, deuren, diverse soorten buitenschrijnwerk, na-isolatie van spouwmuren of houtskeletconstructies. In heel wat gevallen is een STS niet meer actueel. Momenteel wordt een systeem opgezet om ze te actualiseren. Een geactualiseerde STS is een belangrijk verwijzingsdocument voor aannemers en architecten. Zij kunnen het gebruiken als een soort typebestek, wat u heel wat werk bespaart voor het opstellen van bijzondere bestekken.

+ INFO

<http://economie.fgov.be/nl/>

2.2 TV - TECHNISCHE VOORLICHTINGEN

WAT?

Technische voorlichtingen bevatten een gedetailleerde beschrijving van een welbepaald onderwerp uit de bouw, zoals opstijgend vocht, schilderwerken, ingegraven constructies, de plaatsing van vensters, leien daken, houten vloerbedekkingen, ... Zij zijn een leidraad voor de goede uitvoering van werken.

Technische voorlichtingen zijn vrijwillig van toepassing.

WIE?

TV's worden opgesteld en aanvaard door werkgroepen van aannemers. Binnen het WTCB zijn dertien technische comités belast met het opstellen van technische voorlichtingen, maar in de praktijk wordt er veelal gewerkt in kleinere werkgroepen. TV's zijn bestemd voor architecten en aannemers.

TYPEBESTEKKEN VAN DE FEDERALE/REGIONALE OVERHEDEN

Typebestekken vormen goede-praktijken-gidsen voor de beschrijving van bouwproducten en de uitvoering van werken en hebben dus betrekking op bouwwerken. Ze gaan uit van de federale of regionale overheden en worden opgesteld door commissies van desbetreffende deskundigen. Ze zijn bestemd voor de instanties die een openbare aanbesteding uitschrijven, voor aannemers en voor studie bureaus. Typebestekken zijn verplicht van toepassing voor openbare werken wanneer ernaar wordt verwezen in openbare aanbestedingen of andere documenten.

www.wtcb.be

+₃ CE-MARKERING - BENOR - ATG

In dit hoofdstuk gaan we dieper in op de CE-markering, BENOR, ATG en het proces van productcertificatie. De CE-markering is een prestatieverklaring. Zij geeft aan dat een bouwproduct voldoet aan alle toepasselijke Europese bepalingen en beantwoordt aan alle eisen die erop van toepassing zijn. Naast de verplichte CE-markering bestaan er in de sector van de bouwproducten ook vrijwillige kwaliteitsnormeringen. Zij worden toegekend aan bouwproducten die voldoen aan specifieke kwaliteitseisen die verder gaan dan de wettelijke verplichtingen. In tegenstelling tot de CE-markering steunen zij op productcertificatie, dat wil zeggen bevestiging van de conformiteit van het product door een derde partij. Daarmee vangen die vrijwillige conformiteitsmerken de beperkingen van de CE-markering op. Binnen de Belgische bouwsector waarborgen twee vrijwillige conformiteitsmerken de bouwtechnische geschiktheid van bouwmaterialen en bouwproducten voor de beschouwde toepassing: BENOR en ATG.

3.1 CE-MARKERING

WAT?

Met de CE-markering geven fabrikanten te kennen dat zij de verantwoordelijkheid op zich nemen voor de conformiteit van het gemarkeerde bouwproduct met de aangegeven prestaties en voor het feit dat zij met hun product alle eisen naleven die zijn vastgelegd in de Bouwproductenverordening en in andere relevante harmonisatiewetgeving van de EU waarin het aanbrengen van de markering wordt voorgeschreven.

De CE-markering wordt aangebracht door de fabrikant zelf of op zijn vraag. Meestal gebeurt dat zonder enige tussenkomst van derden, maar soms komen er geaccrediteerde laboratoria of certificatie-instellingen aan te pas. Dankzij de CE-markering mag een fabrikant zijn product verhandelen in 33 landen (de EU-lidstaten plus IJsland, Liechtenstein, Noorwegen, Zwitserland en Turkije).

CE	CE-symbool volgens de voorschriften van EG-Verordening nr. 765/2008
0123	Identificatienummer van de certificatie instantie van het product (indien van toepassing)
AnyCo Ltd, PO Box 21, B-1050, Brussel, België	Naam en geregistreerd adres van de fabrikant of identificatiemerk
13	Laatste twee cijfers van het jaar waarin de CE-markering voor het eerst werd aangebracht
00001-CPR-2013/05/12	Referentienummer van de prestatieverklaring
EN 12-5:2009	Nummer van de toegepaste geharmoniseerde Europese norm, zoals vermeld in het Publicatieblad van de Europese Unie, of van de Europese technische beoordeling die voor het product verstrekt werd
Product A	Unieke identificatiecode van het producttype
Bedoeld om gebruikt te worden bij brandcomparimentering	Beoogd gebruik van het product zoals bepaald in de geharmoniseerde Europese norm of in de betrokken Europese technische beoordeling
Bedoeld kenmerk 1: 50 N/cm ² Essentieel kenmerk 2 : voldoet Essentieel kenmerk 3: klasse A1 Essentieel kenmerk 4: RE 60 Essentieel kenmerk 5: NPD Essentieel kenmerk n: xxx	Niveau of klasse van de aangegeven prestaties

VERPLICHT?

- **Fabrikanten moeten** hun producten CE markeren als er een geharmoniseerde productnorm (zie kaderstuk) bestaat voor het desbetreffende product. De Europese Commissie bepaalt voor iedere geharmoniseerde productnorm een datum vanaf wanneer CE-markering mogelijk wordt. Dit is de aanvang van de zogenaamde coëxistentieperiode. Bij afloop van die periode is de CE-markering verplicht.
- **Fabrikanten mogen** markeren voor producten die niet (volledig) behandeld worden in geharmoniseerde normen. Daarvoor moeten ze dan op eigen initiatief een Europese technische beoordeling (zie kaderstuk) aanvragen.
- **Aannemers** moeten niet CE markeren, maar mogen dat wel. Nogal wat partijen eisen een CE-markering, wat in feite neerkomt op een foutief gebruik. Als een schrijnwerker een bepaald product zelf vervaardigt, bv. een waterrobuust hek, moet hij in dat geval dat product CE markeren. Dat betekent uiteraard een fikse extra belasting.

Een ander ongewenst neveneffect van de eis tot CE-markering is dat zo alle (innovatieve) producten die afwijken van geharmoniseerde normen, worden uitgesloten.

- Brengt een CE-markering verplichtingen mee voor de **aannemer of architect?** CE-markering is een verantwoordelijkheid en plicht van de fabrikant. Architecten, aannemers of bouwheren moeten er niet naar vragen. Zij zijn ook niet verplicht om de informatie bij te houden die bij de CE-markering wordt geleverd. Zodra een bouwproduct op de werf is, heeft de CE-markering dus geen functie meer. Zij is louter bedoeld om het bouwproduct in de handel te kunnen aanbieden.

GEHARMONISEERDE PRODUCTNORMEN (HEN) EN EUROPESE TECHNISCHE BEOORDELINGEN (ETA, ETB)

Geharmoniseerde normen hebben betrekking op de gereguleerde kenmerken van bouwproducten. Ze geven aan dat een bouwproduct in overeenstemming is met de reglementaire eisen in alle landen. Het CEN inventariseert daartoe alle reglementaire eisen in de lidstaten en kleefst die gezamenlijk aan de geharmoniseerde norm. Fabrikanten moeten verplicht het geharmoniseerde gedeelte (bijlage ZA) van de productnormen naleven. Voor architecten en aannemers hebben geharmoniseerde productnormen niet echt belang.

Een **Europese technische beoordeling** omvat de prestaties van een bouwproduct met betrekking tot de essentiële kenmerken waarover de fabrikant en de technische beoordelingsinstantie het eens zijn voor het aangegeven beoogde gebruik, evenals de technische details die nodig zijn voor de toepassing van het systeem voor de beoordeling en verificatie van de prestatiebestendigheid. Het document is bedoeld voor de EU-lidstaten en vormt de basis voor de CE-markering. Een Europese technische beoordeling is geen geschiktheidsattestering. Elke aanvraag van een fabrikant kan leiden tot een beoordeling.

Een Europese technische beoordeling wordt op vrijwillige vraag van een fabrikant verstrekt door een technische beoordelingsinstantie die lid is van de EOTA (European Organisation for Technical Assessment), zoals in België de BUtgb. De technische beoordelingsinstantie baseert zich daarvoor op een Europees beoordelingsdocument van de EOTA. Dat document vormt een soort geharmoniseerde norm voor niet-traditionele bouwproducten waarvoor er geen geharmoniseerde normen bestaan.

www.eota.eu www.ueatc.eu

WAARDERING?

De CE-markering is louter een conformiteitsverklaring van de fabrikant ten overstaan van de overheid. Die verklaring moet alleen de geharmoniseerde technische specificaties dekken (geharmoniseerde normen, Europese technische beoordelingen) en behandelt dus niet noodzakelijk alle kwaliteitsrelevante eigenschappen. Overheden mogen geen extra eisen stellen. Voor gebruikers is de informatie van de CE-markering in feite evenveel waard als de informatie die de fabrikant op zijn website geeft.

Dat wil niet zeggen dat de CE-markering geen interessante bron van informatie is. De CE-markering bevat nuttige technische informatie over productkenmerken, maar heeft ook haar beperkingen.

- Niet alle producten moeten de CE-markering dragen dragen (voor de lijst: zie het officieel Publicatieblad van de EU - <http://eur-lex.europa.eu/oj/direct-access.html?locale=nl>).
- Voor verschillende producten gelden verschillende attesteringsystemen, zodat u de betrouwbaarheid niet kent.

- De attesteringsystemen kunnen afhangen van de beoogde toepassing, per keurmerk anders zijn en zelfs afhangen van de door de fabrikant vooropgestelde prestaties.
- Fabrikanten kunnen ervoor kiezen om in het kader van de CE-markering geen informatie met betrekking tot de prestaties te verklaren (de zogenaamde NPD-optie, *no performance determined*).
- Geharmoniseerde normen omvatten nauwelijks of geen criteria.

We zouden de CE-markering kunnen omschrijven als de identiteitskaart van een bouwproduct. Maar het is geen diploma voor gebruik. Gebruikers moeten geval per geval telkens opnieuw beoordelen of het product wel of niet toe te passen is. Doorgaans gaan hun behoeften immers verder dan de geharmoniseerde technische specificaties. Zij willen bv.:

- een bevestiging van de veiligheids-, milieu- en gezondheidsaspecten of van de gebruiksgeschiktheid van een bouwproduct.
- informatie die beantwoordt aan de noden, relevant voor een welbepaalde regio (re-

gelgeving, regels der kunst en goed vakmanschap, klimaat, gebruiken, tradities, ...).

- een doeltreffende verspreiding van eenvoudige informatie onder belanghebbende partijen.
- informatie met betrekking tot het ontwerp, de verwerking, de installatie, het onderhoud en herstel.
- inzicht in de competentie van ontwerpers en aannemers met het oog op de aansprakelijkheid van de actoren in de bouw.

WAT ZIJN BOUWPRODUCTEN?

Volgens de Europese bouwproductenverordening (305/2011) zijn bouwproducten 'elk product of elke kit dat/die wordt vervaardigd en in de handel wordt gebracht om blijvend te worden verwerkt in (delen van) bouwwerken, en waarvan de prestaties gevolgen hebben voor de prestaties van het bouwwerk met betrekking tot de fundamentele eisen voor bouwwerken'. Uiteraard is deze definitie niet waterdicht en zijn er twijfelgevallen.

Enkele voorbeelden:

- behangselpapier valt in principe niet onder de bouwproductenverordening, maar er wordt een uitzondering gemaakt voor behang dat de brandreactie verbetert.
- wc-potten vallen wel onder de verordening.
- trajectcontrole valt wel onder de verordening.
- een reddingsbuis in zeil valt niet onder de verordening, maar de verankering van het zeil wel.

Een belangrijke kanttekening hierbij: producten vallen alleen onder de bouwproductenverordening als er regelgeving over bestaat.

+ INFO

REGELGEVING

- de Europese verordening 305/2011 (bouwproductenverordening)
- de Europese verordening 765/2008 (markttoezicht en accreditatie)
- de Belgische wet tot uitvoering van de verordening EU 305/2011 (2013)

WEBSITE

www.wtcb.be/go/ce

3.2 BENOR

TROUW AAN KWALITEIT
LA QUALITÉ EN CONFIANCE

WAT?

BENOR is een vrijwillig certificatiesysteem met merklicentie voor bouwproducten of diensten. De fabrikant of dienstverlener waarborgt op basis van een industriële of sectorale zelfcontrole dat zijn product of dienst blijvend overeenstemt met de vastgelegde voorschriften. De certificatie-instelling bevestigt op basis van een periodieke externe controle dat er een voldoende mate van vertrouwen bestaat dat de leverancier in staat is die overeenstemming te waarborgen. De instelling baseert zich daarvoor op technische voorschriften (PTV's), aanvullende bepalingen bij productnormen, opgesteld met het oog op certificatie. PTV's maken nor-

men hanteerbaar door criteria op te stellen (bv. met betrekking tot de druksterkte van een baksteen) en leggen regels vast voor certificatie. PTV's worden opgesteld en aanvaard door de certificatieraad van bepaalde certificatie-instanties, die daarvoor zijn aangeduid door het NBN met het oog op het afleveren van het BENOR-merk. Alle belanghebbende partijen kunnen het eisenpakket beïnvloeden. Doelstellingen van het keurmerk zijn kwaliteit, veiligheid, gezondheid en consumentenbescherming. Het merk BENOR wordt beheerd door de onafhankelijke vzw BENOR waarin nagenoeg de volledige bouwsector is vertegenwoordigd.

WIE?

Fabrikanten kunnen een vergunning aanvragen bij een certificatieorganisatie om hun producten van het BENOR-merk te voorzien. De BENOR-merkvergunning voor een bouwproduct is gebaseerd op de productcertificatie.

- De fabrikant waarborgt de productnormen op basis van productcontrole in de fabriek.
- De certificatieorganisatie garandeert, als onafhankelijke partij, op basis van periodieke externe controles dat de verklaring van de fabrikant gewettigd is.

De productcontrole van de fabrikant heeft betrekking op de gebruikte grondstoffen en materialen, op het productieproces en op het eindproduct. Ook de meet- en proefuitrustingen voor de producten worden in deze controle betrokken. De periodieke externe controle heeft tot doel de geldigheid en betrouwbaarheid van de zelfcontrole door de fabrikant na te gaan. Hierbij worden monsters genomen voor de uitvoering van controleproeven in een extern laboratorium. Bij het toekennen van een vergunning voor het gebruik van het BENOR-merk wordt altijd een certificaat toegevoegd. Dit document bevat alle relevante informatie over de vergunninghouder en het gecertificeerde product.

BENOR IN 14 VRAGEN

1. Wat is de betekenis van het BENOR-merk?

Het BENOR-merk is een vrijwillig kwaliteitsmerk. Het geeft aan de gebruiker vertrouwen in de overeenstemming van een product, proces of dienst met de geldende voorschriften.

Het is een kwaliteitsmerk omdat het waarborgt dat het gecertificeerde product, proces of dienst voldoet aan welomschreven kwaliteitseisen.

Het is een vrijwillig merk omdat het door de markt wordt gedragen en niet door wetgeving wordt opgelegd.

Het BENOR-merk kan worden toegepast wanneer partijen dit onderling vrijwillig overeenkomen.

2. Hoe worden de eisen bepaald die het BENOR-merk oplegt?

Het BENOR-merk is gebaseerd op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria.

Deze criteria worden in consensus vastgelegd in samenspraak met alle belanghebbende partijen. Ze zijn gebaseerd op collectieve verwachtingen bepaald door gebruikersgroepen.

3. Hoe verloopt het BENOR-certificatieproces?

De vergunning tot gebruik van het BENOR-merk voor een bouwproduct is steeds gebaseerd op productcertificatie.

De fabrikant neemt alle maatregelen die nodig zijn om te verzekeren dat het geleverde product aan de geldende voorschriften voldoet. Dit gebeurt onder meer door de invoering van een systeem van zelfcontrole.

De certificatie-instelling, als onafhankelijke derde partij, erkent via periodieke en effectieve externe controles dat er voldoende vertrouwen is dat de fabrikant de overeenkomstigheid van het product waarborgt.

4. Wat zijn de voordelen van het BENOR-merk?

Het BENOR-merk:

- vereenvoudigt de clausules van contracten en lastenboeken;
- laat toe voorafgaande keuring te vermijden;
- vermindert de risico's op geschillen;
- draagt bij tot de kwaliteit van de bouwwerken;
- bevordert de naleving van de uitvoerings-termijnen;
- vermijdt deloyale concurrentie door niet-kwaliteit.

5. Wat zijn de voordelen van het BENOR-merk voor bouwprofessionals?

In de bouw is het BENOR-merk een belangrijke schakel in de algemene kwaliteitsborging.

Dankzij het BENOR-merk

- beschikt de bouwheer over een kwaliteitsgarantie voor de gebruikte producten, processen of diensten op basis waarvan hij van een voorafgaande keuring kan afzien;

- kunnen de ontwerper en de architect hun aandacht toespitsen op hun opdracht en op de kwaliteit van de bouwwerken;
- beschikt de aannemer over een bijkomende garantie dat hij met kwaliteitsvolle producten werkt;
- geniet de leverancier het noodzakelijk vertrouwen van de gebruiker in de geleverde producten, processen of diensten.

6. Mag het BENOR-merk voorgeschreven worden in het kader van de private markt?

Ja.

De privé-gebruiker heeft het recht alle gewenste eisen te stellen aan producten, processen of diensten. Om aan te tonen dat aan de eisen voldaan wordt, kan hij vrij beroep doen op een vrijwillig kwaliteitsmerk.

Naargelang de wens van de partijen en de beoogde kwaliteit kan het BENOR-merk onder andere in overeenkomsten, in lastenboeken of bestekken en op bestelbonnen vermeld worden.

7. Mag het BENOR-merk voorgeschreven worden voor overheidsopdrachten?

Ja.

De aanbestedende overheid mag het BENOR-merk voorschrijven om te verzekeren dat de aangeboden producten of diensten voor een openbare aanbesteding voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen.

De geldende regelgeving vereist wel dat alle leveranciers gelijke toegang hebben tot de markt. Daarom dient naast elke verwijzing naar een specifiek merk zoals het BENOR-merk de vermelding "of gelijkwaardig" te staan. (cf. FAQ 8)

Bovendien moet het vrijwillig merk aan een aantal strikte voorwaarden voldoen. (cf. FAQ 9)

8. Wat houdt de eis van "gelijkwaardigheid" in het kader van overheidsopdrachten in?

De gelijkwaardigheid van een vrijwillig merk kan zowel betrekking hebben op de vereiste kenmerken als op het vertrouwen dat gesteld kan worden in de overeenkomstigheid.

De gelijkwaardigheid dient door de aanbestedende overheid daadwerkelijk onder-

zocht te worden indien een product, proces of dienst aangeboden wordt dat niet over het voorgeschreven merk beschikt.

De bewijslast voor de gelijkwaardigheid ligt echter bij de aanbieder.

9. Aan welke voorwaarden moet een merk voldoen om voorgeschreven te mogen worden in het kader van overheidsopdrachten?

Om in het kader van een openbare aanbesteding voorgeschreven te kunnen worden, moet een vrijwillig merk:

- vastgelegd worden via een open en transparante procedure waaraan alle belanghebbende partijen -inclusief overheidsinstanties, consumenten, sociale partners, fabrikanten, distributeurs en niet-gouvernementele organisaties- kunnen deelnemen;
- voor alle betrokken partijen toegankelijk zijn.

De voorschriften voor het merk moeten:

- worden vastgelegd door een derde partij over wie de leverancier geen beslissende invloed uitoefent;

- alleen betrekking hebben op criteria die verband houden met het voorwerp van de aanbesteding en geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van de werken, leveringen of diensten;
- gebaseerd zijn op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria.

Het BENOR-merk voldoet aan deze voorwaarden.

10. Wanneer mogen bouwproducten in het kader van overheidsopdrachten worden aangewend?

In het kader van openbare werken mogen bouwproducten pas worden aangewend wanneer zij door de leidend ambtenaar goedgekeurd werden. Deze mag echter beslissen af te zien van ontvangstcontroles indien de producten gecertificeerd zijn.

Het BENOR-merk is bij uitstek geschikt om de leidend ambtenaar te ondersteunen bij het opnemen van zijn verantwoordelijkheid en om tegelijkertijd het aantal ontvangstcontroles op de werf te beperken.

11. Mag het BENOR-merk gebruikt worden voor bouwproducten waarvoor de CE-markering van toepassing is?

Ja.

De Europese Bouwproductenverordening (CPR) is bedoeld om toe te laten dat bouwproducten die aan fundamentele eisen voor bouwwerken beantwoorden in de handel gebracht worden.

De CE-markering volgens de CPR verklaart dat het product in overeenstemming is met de prestaties voor essentiële kenmerken aangegeven in de prestatieverklaring die werd opgemaakt door de fabrikant.

Het is de fabrikant zelf die de prestaties verklaart en de verantwoordelijkheid op zich neemt voor de conformiteit van het product met de aangegeven prestaties van de essentiële kenmerken.

Het BENOR-merk verandert hier niets aan en leidt niet tot een verklaring van prestaties voor de essentiële kenmerken. Bovendien biedt de BENOR-certificatie een belangrijke meerwaarde.

12. Wat is de meerwaarde van het BENOR-merk?

Door het BENOR-merk kan de gebruiker vertrouwen stellen in de overeenkomstigheid van het product, het proces of de dienst.

De BENOR-certificatie garandeert dat er, in alle gevallen, door een onafhankelijke partij een effectief toezicht wordt uitgeoefend. Dit toezicht heeft betrekking op de maatregelen die de leverancier die de vergunning bezit om het BENOR-merk te gebruiken, neemt in het kader van zijn zelfcontrole om de overeenkomstigheid te waarborgen.

De BENOR-certificatie komt tegemoet aan verwachtingen van de gebruikers en draagt bij tot de consumentenbescherming door het toezicht op de zelfcontrole van de leverancier.

De BENOR-certificatie dient het algemeen belang door de regels van de kunst te bevorderen in diverse industriële sectoren en draagt zo bij tot de technische en economische vooruitgang.

De BENOR-certificatie biedt tevens de mogelijkheid om diverse aspecten m.b.t. de openbare veiligheid, de gezondheid en de belangen van de eindafnemers te vrijwaren.

13. Waartoe verbindt een gecertificeerde leverancier zich die een product, proces of dienst onder het BENOR-merk levert?

Door het BENOR-merk te gebruiken, verbindt de gecertificeerde leverancier zich ertoe alle maatregelen te treffen opdat het geleverde product, proces of dienst doorlopend overeenstemt met de geldende specificaties.

Hij laat bovendien toe dat een onafhankelijke en deskundige derde partij een externe controle uitvoert volgens een afgesproken certificatieschema, om meer vertrouwen te geven aan de gebruiker.

14. Hoe herkent u een product, proces of dienst dat onder het BENOR-merk geleverd wordt?

Het BENOR-merkteken wordt afgebeeld op het product, de productverpakking of op de leveringsdocumenten. Doorgaans bevat het BENOR-merkteken een verwijzing naar de geldende voorschriften en naar de leverancier, desgevallend door vermelding van een identificatienummer.

+ INFO

www.benor.be

3.3 ATG

WAT?

Het ATG-merk wordt uitsluitend gebruikt voor producten waarvoor een ATG-goedkeuringstekst werd opgesteld. Die tekst attesteert de geschiktheid voor gebruik van één welbepaald bouwproduct van één fabrikant voor één welbepaalde toepassing. Het technisch advies omschrijft eenduidig het product en zijn karakteristieken en geeft aan hoe het geplaatst moet worden. Meestal gaat het om innovatieve of samengestelde bouwproducten, -systemen en -elementen waarvoor geen productnormen bestaan. Dat ontbreken van normen kan verschillende oorzaken hebben:

- er is niet voldoende wetenschappelijke en technische info ter beschikking,
- het gaat om een unieke toepassing,
- het product of systeem is te complex om er een norm voor op te stellen.

ATG's worden opgesteld op vrijwillige aanvraag.

WIE?

Een fabrikant die een ATG wil, kan daarvoor terecht bij de BUtgb (Belgische Unie voor de technische goedkeuring in de bouw). Daar beoordelen onafhankelijke deskundigen het product in kwestie op basis van een goedkeuringsleidraad, opgesteld door deskundigen van de BUtgb. Vanuit begrijpelijke commerciële overwegingen worden bij die beoordeling niet alle belanghebbende partijen betrokken. Meestal gaat de goedkeuring gepaard met een certificatie.

De ATG-goedkeuringstekst wordt opge maakt op basis van leidraden of geval per geval. Als de ATG is toegekend op basis van goedkeuringsleidraden, kunnen alle belanghebbende partijen het eisenpakket beïnvloeden. In de andere gevallen treedt de BUtgb, die het ATG-merk beheert, op als vertegenwoordiger van de gebruiker. Meestal kijkt een door de BUtgb gemandateerde certificatie-instelling extern toe op de conformiteit van de productie met de gepubliceerde goedkeuring. Deze toetsing of controle gebeurt met een vastgestelde frequentie en wordt beschreven in een conventie, die bij het verlenen van de ATG opgesteld wordt. In deze overeenkomst wordt aangegeven hoe de fabrikant zijn eigen controle op de productie organiseert en welke externe proeven hierbij uitgevoerd zullen worden. Doelstellingen van het merk zijn gebruiksgeschiedheid, reële prestaties en consumentenbescherming.

+ INFO

www.ubatc.be

CE-MARKERING VERSUS BENOR/ATG

	CE-markering	ATG / BENOR
Kenmerken	Heeft uitsluitend betrekking op de gereglementeerde kenmerken	Heeft betrekking op alle relevante kenmerken betreffende de gebruiksgeschiktheid
Attesteringssystemen	Gebeurt in functie van het belang van het product met betrekking tot het respecteren van de zeven fundamentele eisen voor bouwwerken	Gebeurt in functie van de risico's en de behoefte aan vertrouwen vanwege de gebruikers
Criteria	Gebeurt alleen indien gereguleerd door tenminste een lidstaat	Gebeurt indien nodig met het oog op de gebruiksgeschiktheid
Bepaling inhoud	Overheden - vooral de Europese Commissie	Alle belanghebbende partijen
Doelpubliek	Overheden	Alle gebruikers

3.4 PRODUCTCERTIFICATIE

WAT?

Certificatie houdt in dat een derde partij volgens een welbepaalde procedure attesteert dat een product, proces of dienst voldoet aan vooraf vastgelegde eisen. Certificatie kan betrekking hebben op uiteenlopende zaken als kwaliteit, milieu of technische productspecificaties. In deze pocket hebben we het uitsluitend over technische productspecificaties voor de bouwsector in België en aangrenzende landen.

In tegenstelling tot sommige buurlanden kent ons land slechts een beperkte wet- en regelgeving met betrekking tot de technische specificaties van bouwproducten. Daardoor dragen gebruikers van die producten, zoals architecten en aannemers, een grote verantwoordelijkheid. In feite moeten zij voor elke toepassing controleren of het om een geschikt product en/of een juiste toepassing gaat.

Om die lacune op te vullen, is een systeem van vrijwillige certificatie opgezet. Fabrikanten, invoerders of andere partijen laten proeven en controles op producten uitvoeren

door certificatieorganisaties. Op basis daarvan stellen die organisaties documenten op waarin zij attesteren dat een product voldoet aan bepaalde specificaties. Naast een initiële controle zijn er regelmatige opvolgingscontroles om na te gaan of het product nog altijd conform is. Omdat de Belgische certificatie-instellingen strenge procedures hanteren, genieten ze Europees een goede faam.

WIE?

Productcertificatie is van belang voor heel wat partijen, zoals fabrikanten, distributeurs, importeurs, architecten en andere ontwerpers, voorschrijvers, aannemers, eigenaars, publieke overheden, regelgevers, verzekeraars, derde partijen en gebruikers van werken.

Productcertificatie geeft **bouwprofessionals** het gerechtvaardigde vertrouwen dat het product dat zij willen gebruiken voldoet aan vooraf vastgestelde specificaties die betrekking kunnen hebben op uiteenlopende eigenschappen zoals veiligheid, prestaties, gezondheid, milieu-impact en algemene gebruiksgeschiktheid. Daarnaast is productcer-

tificatie bedoeld om **consumenten/gebruikers** te beschermen. **Fabrikanten** kunnen productcertificatie dan weer benutten als een bevestiging dat de producten die zij in de handel aanbieden, overeenstemmen met de prestaties zij vooropstellen.

De certificatie gebeurt door onafhankelijke derde partijen. We spreken van **derde** partij om hen te onderscheiden van de **eerste** partij, de fabrikant zelf, en van de **tweede** partij, de klant/gebruiker. Meestal nemen attesteringsinstellingen als uitgangspunt de zelfcontrole die de meeste fabrikanten hebben opgezet.

HOE?

Attesteringsinstanties hanteren certificatieschema's (bv. de BENOR-regels) om productspecificaties te certificeren. Certificatie moet beantwoorden aan strikte criteria.

- De certificatieschema's moeten **transparant** zijn.
- De procedure moet gekenmerkt worden door **openheid**. Alle belanghebbende partijen moeten bij de certificering worden betrokken en moeten tussenbeide kunnen komen.
- De certificering moet **onpartijdig** gebeuren en mag geen enkele partij voortrekken. Zij moet gebaseerd zijn op een zo breed mogelijke **consensus**.
- De attestering moet **relevant** en **doeltreffend** zijn. Zij moet gebaseerd zijn op wetenschappelijke en technisch geconsolideerde kennis.
- Er moet een duidelijke **coherentie** bestaan tussen de documenten.

KWALITEIT?

Wie bewaakt de bewaker, vroegen de Romeinen zich al af. Hoe weten we of de certificatie-instellingen hun opdracht correct uitvoeren? Een systeem van bewaking moet dat bevestigen. Om een certificatie uit te voeren, krijgen certificatie-instellingen meestal een mandaat van een bevoegde instantie, te weten een **geaccrediteerd organisme** (voor CE-markering: een **genotificeerd organisme**). De accreditatie bevestigt dat de certificatie-instelling beschikt over de vereiste competenties en onafhankelijk en onpartijdig is. Accreditatie fungeert als een stempel van vertrouwen dat de instantie bekwaam is om proeven, inspecties en/of certificeringen uit te voeren.

Om die stempel te kunnen uitdelen, toetst een accreditatie-instelling de bekwaamheid van de certificatie-instantie aan specifieke normen, waar nodig aangevuld met schema-eisen. Er zijn normen voor de certificatie (NBN EN ISO/IEC 17065:), voor laboratoria (NBN EN ISO/IEC 17020:) en voor de inspectie (NBN EN ISO/IEC 17025:).

In theorie geldt dezelfde norm in alle landen. In de praktijk bestaan er lokale verschillen, omdat bij accreditatie rekening wordt gehouden met de specifieke omstandigheden, zoals de bouwmethode en -traditie, de gebruikelijke toepassingen en de verantwoordelijkheden die de verschillende bouwpartijen dragen. Er bestaan dan ook verschillende nationale organisaties voor accreditatieinstanties: BELAC (België), DAkkS (Duitsland), UKAS (Verenigd Koninkrijk), Cofrac (Frankrijk). Al die instellingen zijn verenigd in de Europese koepel EA (European co-operation for Accreditation) die erover waakt dat de bewakingsinstanties altijd alle essentiële aspecten in overweging nemen en op dezelfde manier omgaan met productcertificatie.

www.belac.be

CERTIFICATIETEGLEMENTEN

Certificatiereglementen van certificatie-instellingen zijn aanvullende bepalingen bij technische specificaties zoals normen, PTV's (Benor) en ATG's, opgesteld met het oog op certificatie. Ze zijn vrijwillig van toepassing. Ze worden opgesteld en aanvaard door de certificatie raad (raad van deskundigen) van certificatie-instellingen. Meestal worden er met de betrokken fabrikant afspraken gemaakt over het aantal controles op de productie en de frequentie van die controles.

Certificatiereglementen zijn niet publiek beschikbaar, maar hebben uiteraard wel belang voor de partijen in het bouwproces: overheden, architecten, aannemers, ontwerp kantoren, studie bureaus, consumenten, ...

Redactie: Colette Demil en Staf Bellens

Inhoudelijke input: ir. Eric Winnepenninckx – WTCB; meester Joris Wouters – GSJ advocaten.

Coördinatie: Federatie van Algemene Bouwaannemers (FABA)

Verantwoordelijke uitgever: FABA, Lombardstraat, 42 1000 Brussel

Uitgave: september 2016

Design: www.ramdesign.be

Alle oplossingen en voorbeelden voorgesteld in het kader van deze pocket zijn puur informatief. Bij gebruik van deze oplossingen in projecten dient steeds de toepasbaarheid en relatie met alle bouwaspecten gecontroleerd te worden. De auteurs kunnen niet verantwoordelijk gesteld worden voor een verkeerde interpretatie, evenmin voor de gevolgen van deze informatie. De stellingen, visies, oplossingen en de weergave ervan zijn voor rekening van de betreffende auteurs in hun naam of hoedanigheid. De Federatie van Algemene Bouwaannemers kan hiervoor niet aangesproken worden. Behoudens de uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande en schriftelijke toestemming van de auteurs.